

je g. Venigerhole lani sadil sorto Veer in je bil jako zadovoljen. Krompirja je dobil 3krat več, mokrota in gnjiloba mu ni škodila, med tem ko je naš navadni krompir močno gujil. Pri sv. Lovrencu v puščavi je g. Millemoth poskusil zraven domače sorte s vsemi 6. navedenimi tujimi sortami. Čeravno je bilo vreme neugodno, vendar je obrodila sorta Vermont 6teren, rožni krompir rani 6teren, pozni in Kopsel 7meren, Goodrich 7meren in Veer 10teren sadež, med tem ko je domači krompir dal le trojnati ali četvertnati sad! Vse tuje sorte so se pokazale boljše od domačega krompirja. Gledé okusa ima prednost rožni krompir pozni. Prijetni okus mu ostaja do novega krompirja. Znaprej misli g. Millemoth samo letos še saditi vseh 6 sort, potem pa le rano zreli Vermont in Kopsel, pozno zreli rožni krompir in Veer. Vermont in rožni krompir pozni sta izvrstnega okusa. Kopsel in Veer pa sodita zavolj izredne rodovitnosti za rejo. Izmed vseh 6 tujih sort ugaja najbolj Veer, to pa zato, ker obino rodi, ima velike gomolje in mu deževno vreme, mokrota in gnjiloba najmenje škodijo! Tudi g. Dietinger v Brezjem poroča o enakih skušnjah! Sorta Kopsel se je pri njem še najbolj obnesla! Čestiti bralci „St. Gosp.“ utegnejo sedaj radovedni biti: kde pa se dobi seme imenovanih sort? Odgovorimo: bržčas pri navedenih g. posestnikih, dalje tu pa tam v štacunah po mestih in trgih. Najbolj zanesljivo pa menda v Gradcu pod adreso: Gräfl. H. Attems' Samenkultur - Station in St. Peter bei Graz. 1 kilo velja navadno 30 kr. 5 kilo 1—2 fl. 10 kilo pa 6—12 fl. Tako velja 5 kilo Vermont 1 fl. Early Rose rani 1 fl. Goodrich 1 fl. Late Rose pozni 1 fl. Kopsel 1 fl. 40 kr. Veer 1 fl. 10 kr. Ali podružnice kmetijske družbe letos tu kaj storijo, o tem še nismo ničesar poizvedeli!

Sejmovi. 11. aprila Brašlovce, 15. aprila sv. Jurij pod Tabrom, Podčetrtek, Ligist, Ljutomer, Marija snežna, Šoštanj, Zdole, Wildon; 17. aprila Gradec, Kapela brežiškega okraja, Nova cerkva; 19. aprila Dobje.

Dopisi.

Od Save. (Olajšanje pri šolstvu.) Kmetu in v obče siromašnejšim stanovom je novošegna država veliko bremen naložila. Najtežje breme so seveda neizmerni davki, najložje breme bi pa bila skrb za omikovanje, skrb za šolanje mladine. Jaz velim, ta skrb bi bila najložja, ako bi se bile nove šolske postave osnovala na praktičnejših, svobodnejših načelih, ako bi se bilo v zadevi šolstva dalo deželam, okrajem, občinam nekoliko več svobode, namesto obilnih bremen in dolžnostij. Prav je, da država staršem naklada dolžnost, da skrbé za izobraževanje svoje dece, prav je, da zaznamva neko število let, katera mora otrok v šolo hoditi, prav je, da se od

učitelja primerna omika zahteva; ali to pa ni prav in ne ugaja potrebam vseh različnih dežel in občin, da se veleva: vsak otrok naj ljudsko šolo od 6—14. leta obiskuje, vsaka občina s 40 otroci naj že ima svojo šolo, svojega učitelja, in šolsko poslopje mora tako in tako ter ne drugačno biti. Koliko je 6letnih otrok, ki še niso za šolo zreli, premajhni in preslabotni za daljno pot? Ako bi bil jaz šolske postave dajal, določil bi bil tako-le: Na šolah, kjer je eden sam učitelj, naj bo dete samo 4—5 let primorano v šolo hoditi; kajti v tem času ima učitelj že dovolj prilike, da otroka kaj nauči, in učenec pa tudi časa za naučenje dosta. Tam, kjer je več učiteljev, naj pa otroci 1—2 leti dalje v šolo hodijo, ker se pri večih učiteljih lahko tudi več naučé. Radi šolskih zamud bi pa jaz staršev ne v denarjih pa ne z zaporem kaznoval, ampak kolikor tednov ali mesencev je dete v svoji šolski dobi več ali manj neopravičeno iz šole izostalo, toliko naj črez 12. leto v šolo hodi. Šole naj bi bile praktične, učili naj bi se le potrebni nauki in mladina se že v šoli na kakoršno kmetijsko ali obrtnijsko delo privajala. Sicer se pa kaže, da najvišji gospodje začenjajo nekako trezno o šolstvu misliti. Naučniminister je lani n. pr. ukazal, da ni treba dragih šolskih poslopij več staviti; 25. marca t. l. pa je dal ukaz, naj se pri šolskem obiskovanji ne postopa preostro, naj se ne zahteva, da bi tudi 12- in 13-letni otroci vsak dan v šolo hodili; zadostuje tudi 2krat v tednu po 3 ure na dan. Potem pravi, naj se na enorazrednih šolah upelje poludnevni poduk in naj se s šolskimi zamudami preostro ne postopa. Iz vsega tega se vidi, da bode prišlo nazaj na stare običaje, kateri niso bili tako slabi, kakor se je o njih pisalo. Pa vsaj so vodili prejšnjo slovensko šolstvo po Štajerskem, Koroškem, Goriškem slavni domoljubi, n. pr. Slomšek, Rudmaš, Stanič in dr.

Iz Konjic. (Okrajni šolski svet.) „Leto 1879 je slavnostno leto ne le za Nj. veličanstvo, presvitlega cesarja in cesarico, temuč tudi za ljudsko šolo! Dne 24. aprila praznujeta presvitli cesar in cesarica srebrno gostovanje. Dne 14. maja je 10 let, odkar je prišla na svitlo državna postava za ljudske šole, ktera se sme imenovati jednega (?) najkrasnejših biserov v kroni vitežkega našega vladarja“ itd. Tak je začetek ukazu okr. š. sveta konjiškega dne 4. sušca t. l. do vseh kr. š. svetov celega okraja. Pisan je v nemščini pa pridjan mu je tudi slovenski prevod. Kakšna slovenščina v njegovih dopisih vlada, to kaže zgoraj navedeni zgled. Pustimo slovnične kozle, katerih je še več, pa oglejmo si stvar samo. Vsak tudi manje izobraženi državljan vé, da obhajata letos svitli cesar in cesarica 25. obletnico Njih poroke, ne pa gostovanje, kakih imajo na leto veliko. Očetje okr. š. sveta konjiškega bi vendar morali vedeti, da nemški „silberne Hochzeit“ ni po slovenskem „srebrno gostovanje“. To bi morali tem bolj vedeti, ker v njem ne sedijo sami mesarji,

usnarji, itd. Pa to še ni vse, kar nam ne dopade. Narodi celega cesarstva se častnega in imenitnega dneva veselijo in pripravljajo se, kako bi ta dan slavnostno obhajali in čutila svoje udanosti in ljubezni do svitlega vladarja in soproge njegove pokazali, pa le zavoljo obhajanja ne spomina Njihove petindvajset letne poroke. Le edini konjiški okr. š. svet hoče to proslavljenje še z drugim združiti. Kajti on nadaljuje v svojem omenjenem ukazu: „To priliko naj šola porabi, da združi svojo obletnico s slavnostjo cesarske rodbine“. Tako tedaj, da se proslavljanje cesarske poroke nekoliko v kot potisne, mora se obhajati 10letnica novih šolskih postav? Ti moj Bog! 10letnico ljudskih šolskih postav naj obhajamo! Kdo se bo neki ove zaukazane šolske svečanosti najbolj veselil: konjiški svet, otroci ali davkeplačilci, premišljevalci potroške, kateri so se jim po dragih novih šolskih postavah ualožili? Konjiški gospodje imenujejo nove šolske postave najkrasnejši biser ki so ga liberalci vložili v cesarsko krono! Bodi jim! Nam pa bodi pripuščeno premišljevat, kako so liberalci uže sami z ovim „biserom“ nezadovoljni. Oče šolskim postavam, minister Stremajer sam, ga je začel z odlokom od 25. marca t. l. tako čudno popravljati, da ga bo treba bržčas skoro popolnem zopet izlušiti in do dobra prepiliti! Naposled še nekaj! Konjiški okr. šol. svet naroča, naj se otroci za brezštevilnimi govori, nagovori, ogovori itd. pri tej priložnosti dobro pogostijo! Ko bi skrbni gospodje bili vsakemu ukazu priložili vsaj 50 fl. tedaj bi svoj namen laglje in gotoveje dosegli!

Politični ogled.

Astrijske dežele. Najvažniša novica nam je sedaj govor cesarskega poslanika pri angleškej kraljici, magjarskega grofa Karolyja. Mož se je bil pri nemškem cesarju kot poslanik zameril in bil na Angleško prestavljen. Tukaj je nedavno grof Karoly naglašal zvezo Avstrije z Anglijo, „da bi se neka velika vojska zabranila.“ To je čudno! Zveza s kramarskim Angležem bila je vselej nam na škodo, ker je tem bolj naše sovražnike v Evropi združevala. Ni čuda tedaj, ako se tudi sedaj govori o nekej zvezi Rusije, Nemčije, Rumunije in Italije itd. zoper nas! Bog nas varuj in stori nevarnemu delovanju magjarskih politikarjev brž zaželjeni konec, drugače pridemo res kmalu v strašne zadrege! — Državni zbor snide se zopet 17. apr. da skonča proračun za l. 1879. Liberalni ministri so zarad tega proračuna uže veliko bridkega morali požreti. Najhujših jim je povedal tirolski poslanec baron Dipauli. Kregal se je gledé davkarijskih in finančnih uradnikov, ker se ne držijo postav: „tako je nekdo plačal 5 fl. namesto 7000 fl. drug 1 fl. namesto 200 fl., tretji namesto 450 fl. samo 50 kr. Muogo je velikih trgovcev in družeb, ki so na milijone davka državi dolžni, med tem,

ko se kmetski ljudje brezobzirno rubijo.“ Očital je vladi tudi, zakaj je 200 milijonov dačnega denarja porazdelila privatnim zavodom (n. pr. Brandstetterjevej cink-rudi 60.000 fl. vagonскеj družbi v Gradcu 400.000 fl. itd.) Naš dr. Vošnjak, potem česka poslanca Kusy in Weber, so se ostro pritožili zavolj zatirovanja Slovanov. Jihove besede so toliko zdale, da je minister Taaffe odgovoril pomenljivo: „meni je prav žal, ako so nekteri uradniki sovraštvo kazali do Slovanov, in jaz hočem skrbeti, da se to ne bo več zgodilo.“ Dobro, ove besede si hočemo zapomniti za bodoče volitve! Kajti nove volitve bodemo imeli za državni zbor kmalu, mesenca junija. Začnimo se toraj brž pripravljati! — Žalostne vesti dobajajo iz Šlezije, ondi je 30 srenj prosilo za dovoljenje 20% srenjske doklade, večjidel zavolj preskrbovanja ubogih, ki so v fabrikah zgubili zaslužek in zdravje. Nekatero srenje imajo uže po 60% take doklade! Štajerski veliki posestniki so izvolili s 72. glasi liberalca bar. Hercingerja in bar. Kotulinskega za poslanca v deželni zbor, 89 ostalih, večjidel konservativnih volilcev, je strahopetno ostalo v zapečnjaku! Sram jih bodi! Največ jamrajo o hudobnem svetu; liberalci so jim naklonili črez mero pravic v volilnem redu, pa čemu jim so, če se njih ne poslužujejo! Magjarski poslanec Ghiczy, predsednik državnega zbora, je odložil predsedništvo in poslanstvo. Mož je oče postavam, vsled katerih so ogerski prebivalci z dačami strašno preobloženi.

Nova Avstrija. Pri Gradiški so napravili brod ali barno, ki po iz železnega svila zvitom vožju drdra črez Savo. Nad Dervento lazi veliko magjarskih Judov; Bošnjaki uže mislijo, da je pri nas razun vojakov vsak človek Jud. V Sarajevu so zopet obesili več tolovajev. V Svorniku so mohamedani izročili katoličanom mošejo, ki je nekda bila katoliška cerkva. V Mostaru imajo uže zrele črešnje. Naš rojak g. profesor Šuman je dobil od vlade poudbo, naj uredi latinske šole v Bosni in Hercegovini!

Vnanje države. Zastran bolgarske Rumelije se velevlade še niso pogodile. Angleži in naš Andrassy bi baje prav radi vojakov tje poslali, toda Francozi, Nemci in Italijani se nečejo udeležiti. Rusi pa svetujejo, naj se Rumelija združi z Bolgarskim. Tudi pravijo, da Turek ne sme zasesti Balkana! Grkom je sultan ponudil kos Tesalije in Epira, le mesta Janine ne, ktero bi prvi najrajše dobili v svojo oblast. Albanci so poslali več odličnih mož v Rim k italijanskemu kralju, naj bi se on potegnil za Albanijo! To je menda tudi v nekej zvezi s tem, da grof Andrassy-jevi listi sedaj trdijo, da bo Avstrija skupno s turško vojsko zasedla mesta od bosenske meje do Novegapazarja in Mitrovice. Nemški Bismark začel se je pogajati s katoliškimi poslanci. Francozi so v Afriki nedavno vzeli otok Matakong, kojega so si prej Angleži svojili. Zulu-Kafri želijo miru, Angleži jim pa ne verujejo tega in izbarkavajo v Natalu 15000